

## 1. Közvetítés 1

### Mobiltelefon og skole

Det er svært at sige helt præcist, i hvor lang tid man har diskuteret børnenes brug af mobiltelefon både i det offentlige og i medierne, men et er sikkert, emnet er stadig aktuelt. Det skal man ikke undre sig over: vi har ikke noget teknisk udstyr, der på ca. halvandet årti var i stand til at erobre den veludviklede verden, og har udøvet sådan en stor virkning på menneskets vigtigste gøremål. Da mobiltelefonen er dukket op på næsten alle områderne i vores hverdage, kunne dens virkning heller ikke undgå børn og unge. Det har konfronteret os med mange spørgsmål, som vi stadig leder efter svar på.

Vi har ikke nogen præcise oplysninger om, hvor mange procent af de ungarske unge regelmæssigt bruger mobiltelefon, men vi ved, at 29 procent af børn på 8-14 år ikke kan forstå, hvordan man kunne leve uden mobiltelefon tidligere.

Der er ikke mange videnskabsområder, som ikke har undersøgt den virkning, mobiltelefoner udøver på menneskets måde at leve på, samt børnenes udvikling. Langt de fleste undersøgelser havde et positivt resultat, selv om næsten alle discipliner giver udtryk for deres tvivl i forbindelse med mobiltelefonens tilstedeværelse i dagligdagen.

Udbredelsen af mobiltelefonbrug har mangedoblet interaktioner blandt mennesker. Der er flere og flere situationer, hvor brugeren griber efter sin telefon, for at oplyse sine nærmeste med det samme. Blandt disse meddelelser er der mange, som udenforstående smiler ad, fordi de egentlig ikke meddeler noget.

Man har skabt en kultur, hvor man hele tiden er i kontakt med hinanden, og hverken rum eller tid lægger hindringer i vejen for kontakten. Mange afhandlinger henviser til at børn og unge mellem 8 og 16 år er meget stærkt påvirket af dette, det kan både betyde at holde kontakt med forældrene for de yngstes vedkommende, eller at omgås med venner for de ældste. Men mon det er godt for dem?

I 2005 har man afholdt et videnskabeligt forum i Budapest. Erfaringerne fra de sidste år, samt forskernes mening var entydige til konferencen. Mobilelefonen gør de opmærksomme forbindelser blandt familiemedlemmer mere intensive, børnenes aktiviteter for at skabe fællesskab mere effektive, og de følelsesmæssige, venskabelige kommunikationsforhold mere harmoniske. Afhandlingerne har benægtet de falske forestillinger om, at mobiltelefonbrug blandt børn forhindrer kommunikationen i at udvikle sig sundt. Mobilkommunikationen er hverken hos voksne eller hos børn et supplement for den personlige kontakt, hellere dens katalysator.



## 2. Közvetítés 2

### **Ki az autóból, kerékpárra fel**

Be a gyerekekkel a hátsó ülésre, és irány az iskola. A dán szülők azt a szerencsétlen szokást vették fel, hogy gyermekeiket autóval szállítják, ami komoly következményekkel járhat. Biciklivel járni az iskolába nemcsak a gyerekek erőnlétét javítja, hanem megelőzheti a cukorbetegség és a magas vérnyomás kialakulását is, mutatja egy új vizsgálat.

A kutatók 770 gyereket követtek a harmadiktól a kilencedik osztályig, és megállapították, hogy a bicikliző gyerekek 9 %-kal növeli erőnlétüket és javítja egészségi állapotukat. Ebben az előnyben azonban egyre kevesebb gyerekeknek van része, mert az elmúlt 15 évben megduplázódott azoknak a gyerekeknek a száma, akiket autóval visznek.

Az orvosok ezért arra ösztönzik a szülőket, hogy újra ültessék kerékpárra gyermekeiket.

A legjobb az lenne, ha a gyerekek 2-5 kilométert tekernének az iskolába és hazafelé is, de egy öt perces rövid biciklizésnek is van jelentősége. A pulzus megemelkedik, és ez javítja a gyermekek egészségi állapotát. A nem bicikliző gyerekek közül azonban egyre több helyzete válik kritikussá.

A nem aktív gyerekek között jóval több állapota nagyon rossz. Magas a vérnyomásuk, túlsúlyosak, magas a koleszterinszintjük, és lecsökkent az inzulinérzékenységük. Így erősen ki vannak téve számos komoly problémának.

A gyerekek egészségi állapota között is egyre nagyobb különbséget tapasztalhatunk. Egyre többen sportolnak magas szinten, de egyre többen vannak azok is, akik egyáltalán nem mozognak. A vizsgálatban résztvevő gyerekek egyharmada hetente kétszer több, mint 30 perces komoly fizikai igénybevételnek van kitéve, miközben a másik harmad még tíz percet sem tölt megerőltető mozgással hetente.

És sajnos úgy tűnik, hogy azok a gyerekek jelentik a rizikócsoportot, akik nem értették meg, milyen fontos a mozgás. Ha egyszer valaki túlsúlyossá válik, már nehezen szabadul meg a fölösleges kilóktól.



### 3. Íráskészség

#### I.

#### Derfor dyrker vi ekstrem sport

Nogle mennesker kan bare ikke nøjes. Badminton, jogging og fodbold får ikke rigtig klokkerne til at ringe. Der skal mere til. Større udfordringer, større fart, større styrke. Hvad er det der gør, at vi kaster os ud i det ekstreme, og hvorfor er de ekstreme udfoldelser blevet mere og mere udbredte den senere tid?

Ifølge nogle forklaringer skal baggrunden findes i den måde vi bliver mere og mere ”moderne” på. I takt med at verden omkring os bliver mere fornuftig, rationel og velordnet, får vi mere og mere behov for at lade ufornuften overvælde os. Vi tillader os selv den erfaring at miste kontrollen igennem ekstasen.

I det moderne samfund har vi skubbet kampen mod døden helt ud i periferien. Alt det grimme, det uperfekte, det farlige og risikable findes kun i randen af vores bevidsthed. Men det efterlader os med en grundlæggende rastløshed. Vi kan ikke finde tilfredsstillelse, men ved ikke rigtig hvorfor. Så vi kaster os ud i den ene mere intense udfoldelse efter den anden.

Problemet for mange er bare, at det aldrig bliver nok. De jagter den første ekstase igen og igen, men deres sind forlanger kraftigere og kraftigere stimuli for at nå den. Kroniske vovehalse er fanget i en spiral af evigt voksende krav.

At kysse døden er én måde at udfordre den overdrevne rationalitet. Kærligheden er en anden. Ligesom ekstrem sporten står kærligheden som modsætning til det rationelle, kolde og kyniske. Her er risikoen blot langt større. Her risikerer vi nemlig at blive skadet på vores sjæl. Til gengæld er vores behov for at blive elsket og anerkendt det helt basale behov, som ligger bag alt andet. Jeg tror at meget handler om at blive holdt af. Måske er det så enkelt. Vi har brug for at nogen sætter pris på os.

Så hvis du føler trangen nage, og tænker at den ekstreme udfoldelse er svaret, så kast dig endelig ud i det – men glem ikke at forholde dig til dem der er dig allernærest.



## II.

### Far vasker bil - mor støver af

Arbejdsfordelingen i hjemmet følger de traditionelle kønsroller, og det er specielt mænd rigtig godt tilfredse med.

Mænd tager sig af udendørs, fysisk krævende opgaver som småreparationer på huset, græsslåning og snerydning. Kvinder står for de indendørs dagligt tilbagevendende opgaver som tøjvask, indkøb og oprydning i hjemmet.

Selv om vi skriver 2013, ligner det noget, vi har set før.

Mænd og kvinder er dog ikke helt enige. De fleste kvinder mener, at tøjvask overvejende er deres ansvar, mens mændene ikke er helt enige i, at det forholder sig sådan.

Omvendt vil kvinderne ikke skrive under på, at manden påtager sig helt så mange ansvarsområder, som han påstår. Eksempelvis synes de fleste mænd, at snerydning primært er deres opgave, mens der er rigtig mange kvinder, der ikke mener, at manden er ene om at svinge sneskovlen.

Generelt kan man sige, at mænd skal lære at være mere huslige, og kvinder skal lære at slappe noget mere af og tillade sig at sidde i sofaen og se tv, imens manden render rundt med støvsugeren.

Når det så er lært, kan man begynde at fordele arbejdsprocesserne. Det eneste som jeg ikke tror, vi nogensinde kommer til at dele, er planlægningen. Kvinder bruger rigtig mange kræfter på at planlægge dagen, ugen, indkøbene og maden. De bruger oceaner af tid på at huske, at den ene unge skal have gymnastiktøj med dagen efter og at den anden nu gerne vil have tre rugbrød med i stedet for to. Den slags tager rigtig mange mænd slet ikke del i, de glemmer disse ting, og den slags skal indregnes i daglige gøremål, for det koster energi

På trods af, at kønnene ser lidt forskelligt på arbejdsfordelingen i hus og have, er der generelt tilfredshed med fordelingen af pligterne. Mænd er dog mere tilfredse end kvinder, muligvis fordi den absolut sureste huslige pligt, som ifølge de adspurgte er rengøring på badeværelse, i langt de fleste hjem står på kvindens arbejdsseddel.

Mændenes opgaver er heller ikke som kvindernes dagligt tilbagevendende. Det er ofte opgaver, som er lette at se resultatet af og høste anerkendelse for, mens de daglige småopgaver er lidt mere usynlige.

#### 4. Olvasáskészség

1. Mi a feladata annak az egységnek, amelyet az adózásért felelős miniszter létre akar hozni? (4 pont)  
Három hónapon belül ki kell dolgozniuk egy javaslatot arról, hogyan lehet megszüntetni a feketemunkát.
2. Hogyan viszonyulnak a dánok a feketemunkához? (4 pont)  
Elég lazán értelmezik a feketemunka fogalmát. Sokan dolgoznak feketén, és foglalkoztatnak feketemunkásokat.
3. Hogyan vélekedik Nick Hækkerup a feketemunkáról? (4 pont)  
Úgy véli, ezzel mindenkit becsapunk, és ártunk a társadalomnak.
4. Hogyan vélekedik a cikkíró a feketemunkáról? (5 pont)  
Szerinte egészséges reakció, hogy szomszédok, kollégák és barátok fizetség nélkül is segítenek egymásnak, ő az ilyesmit szívességnek tartja.
5. Mi Troels Lund Poulsen véleménye, és mit tesz ennek megvalósítása érdekében? (5 pont)  
Szerinte is lennie kellene egy ún. bagatellhatárnak, és az adóbehajtásnak is ésszerűnek kell lennie; az általa létrehozott csoportnak újra kell definiálnia a feketemunka fogalmát.
6. Mi várható az adózásért felelős miniszter által javasolt változtatásokról? (3 pont)  
Ha nem a bébiszittereket és segítőkész családtagokat, szomszédokat üldöznék, több energiájuk lenne a módszeresen adót csalók elleni küzdelemre.

